

švajcarske banke, tri švajcarske banke osnovale humanitarni fond za žrtve. Nekoliko meseci kasnije objavljena je lista sa 5.000 računa (oko 45 miliona dolara) i omogućeno je rođacima holokaust-žrtava da dođu do novca.

Međutim, stvari su postale složenije kada je otkrivena i zapletenost drugih sila. Obelodanjeni su poslovi vođeni u trouglu SAD-Treći Rajh-Švajcarska u kojima su SAD isporučivale Hitleru naftu, a plaćanje obavljano preko švajcarskih banaka. Poslovna dokumenta nemačkih banaka zaplenila je Crvena armija pa se očekuje otvaranje ruskih arhiva. U Londonu je decembra 1997. održana konferencija o nacističkom zlatu, na kojoj je Švajcarska bila u središtu. Pošto je jedina u ratu raspolagala konvertibilnom valutom, Švajcarska je imala veliku ulogu u nemačkoj ratnoj privredi. Novi arhivski materijal pokazuje da je Hitlerov režim godinama bio bankrot i da je životno neophodne sirovine plaćao zlatom: s jedne strane ukradenim monetarnim zlatom iz zaposednutih zemalja, a s druge tzv. nemonetarnim zlatom, opljačkanim od Jevreja i drugih žrtava. Čak i zubima ubijenih Jevreja (Feldmann 1999). Jevrejske organizacije su insistirale na pitanju da li su saveznici posle rata znali o zlatu žrtava, ceneći da Švajcarska duguje Jevrejima 2-3 milijarde dolara (Müller 1997). Pomenute okolnosti prelamale su se kroz švajcarsko prevladavanje prošlosti namećući ovom procesu vrlo konkretne zahteve za obeštećenjem,

daleko iznad opštih moralnih. Rasprava oko uloge Švajcarske u ratu i potreba da traži svoju normalnost pred evropskom integracijom i globalizacijom, napuštajući tradicionalnu neutralnost – to su bili okviri u kojima je iskazana spremnost za suočavanjem sa prošlošću. Identitet nacije razbudio se pod uticajem imperativa moralnog i materijalnog obeštećenja zbog prećutane prošlosti.

2. 5. Rusija: slom imperijalnog identiteta.

Na istoku Evrope sadržaj prećutane prošlosti je bio druge prirode. Sedamdeset godina stari sovjetski identitet naglo se raspao i zamenjen je potpuno drugačijim. Ranije negativne odrednice (liberalni, hrišćanski i sl) postale su pozitivne, a neprikosnoveni komunistički atribut postao je sinonim nepoželjnog. Kao što se službena odrednica "sovjetski narod" raspala na Litvance, Ukrajinke, Ruse i druge, tako je i pozitivno shvaćeni internacionalistički komunistički identitet zamenjen "demokratskim" i nacionalnim. U krajnjoj liniji novi identitet konstruisan je "negativno", aktuelni sadržaj mu je bio čisti antikomunizam (Urban 1994). Vizija demokratskog slobodnog tržišta i pojedinca gradi se na kritici komunističke planske privrede, kolektivismu i političkog monizma. Nove odrednice političkog identiteta su atributi hrišćanski, socijalni, liberalno-demokratski i sl. Rusija je bila jedina poslekomunistička nacija koja nije mogla prebaciti krivicu za socijalističku prošlost na drugu naciju (Urban 1994). Zato je krivica prebačena na unutrašnjeg javnog neprijatelja: demokrati su se podelili u dve grupe, a obe se međusobno optužuju da su komunisti. Pozitivna odrednica identiteta prešla je u negativnu. Osim antikomunizma, razbuđen je nacionalizam u obliku novog nacionalnog mita koji Zapad vidi kao javnog neprijatelja. Ono što su nekada bili komunistička partija i radnička klasa sada su vojska i crkva, ustanove koje su u javnosti ocenjene kao oslonac novog nacionalnog mita. Postoji i spona vojske i crkve, vojska štiti crkvu, a pravoslavni sveštenici pružaju versko patriotsku indoktrinaciju tom savezu. Na patriotsko nacionalističku kartu igra i KP Rusije naročito od sukoba sa Čečenicima.